

STATENS BARNEHUS
Et tverrfaglig kompetansehus

Oslo

Årsmelding 2014

Statens Barnehus Oslo

Astrid Johanne Pettersen

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	2
Målsetning - Statens Barnehus Oslo 2014	2
Totalt antall avhør ved Statens Barnehus Oslo i 2014	2
Antall avhør	2
Statens Barnehus Oslos dekningsområder	3
Politidistrikter	3
Tingretter.....	3
Videokonferanse.....	4
Aldersfordeling av saker	5
Fordeling av sakstyper	5
Relasjon til overgriper	6
Landbakgrunn for fornærmet under avhør	6
Tidsbruk, ventetid, ressurser, kapasitet og kvalitet.....	7
Politiets saksbehandlingstid fra anmeldelse til avhør.....	7
Sakshandlingstid i dager fordelt på politidistrikt pr type sak	8
Satsningsområder 2014	8
Nye ressurser	8
Innføring av samrådsmøter som hovedregel – før og etter avhør	9
Sekvensielle avhør av små barn og særlig sårbare voksne.....	10
Barn som forgriper seg seksuelt på andre barn.....	10
Samhandlingsrutinen – samarbeid med barnevernstjenesten i Oslo kommune	11
Prosjektet: "Mellom bekymring og tvang"	11
Medisinske undersøkelser	12
Saksgang ved Statens Barnehus	13
Rådgivningstelefon	13
Behandlingstilbud ved Statens Barnehus Oslo	14
Vurderingssamtale	14
Oppfølging, behandling og systemarbeid	14
Traumebehandling - Psykologisk strukturert behandlingstilbud over tid	15
Fagutvikling og kompetanse	16
Utadrettet virksomhet – et lite utvalg av aktivitetene	17

Innledning

Det anmeldte forholdet er inngangsnøkkelen til barnehuset, og vårt oppdrag er å ivareta det helhetlige perspektivet på vårt arbeid rundt vold og seksuelle overgrep utsatte barn, -unge og voksne sårbare. Dette er i stor grad underkommunisert og vi ønsker ved denne årsmeldingen å gi et utdrag av våre aktiviteter i et bredere perspektiv.

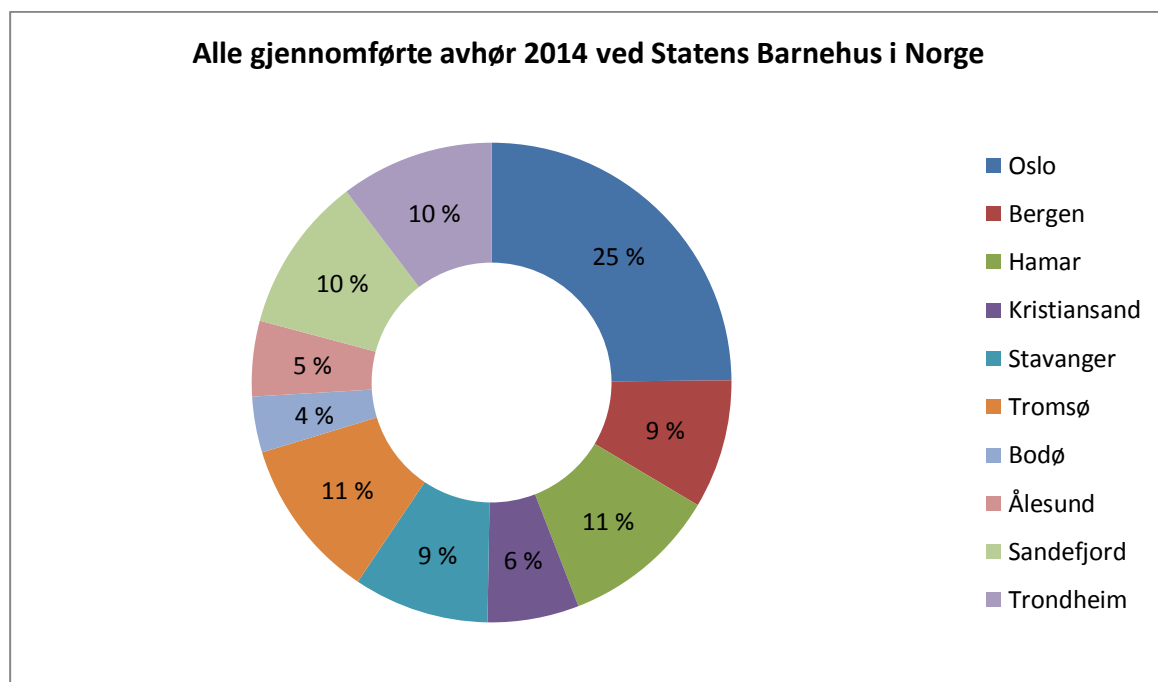
Målsetning - Statens Barnehus Oslo 2014

Målet med barnehusene er å gi bedre tilbud til barn/unge opp til 18 år og voksne med en utviklingshemming som utsettes for/er vitne til vold og/eller seksuelle overgrep. Det skjer ved at blant annet medisinsk undersøkelse, dommeravhør og behandling tilbys samlet under et tak. Det må foreligge et anmeldt forhold med mistanke om seksuelle overgrep og/eller det å være utsatt for vold eller r vitne til vold før et avhør kan gjennomføres og Barnehuset involveres i den enkelte sak.

Totalt antall avhør ved Statens Barnehus Oslo i 2014

Antall avhør

Dommeravhør	818
Politiavhør	52
Totalt	870

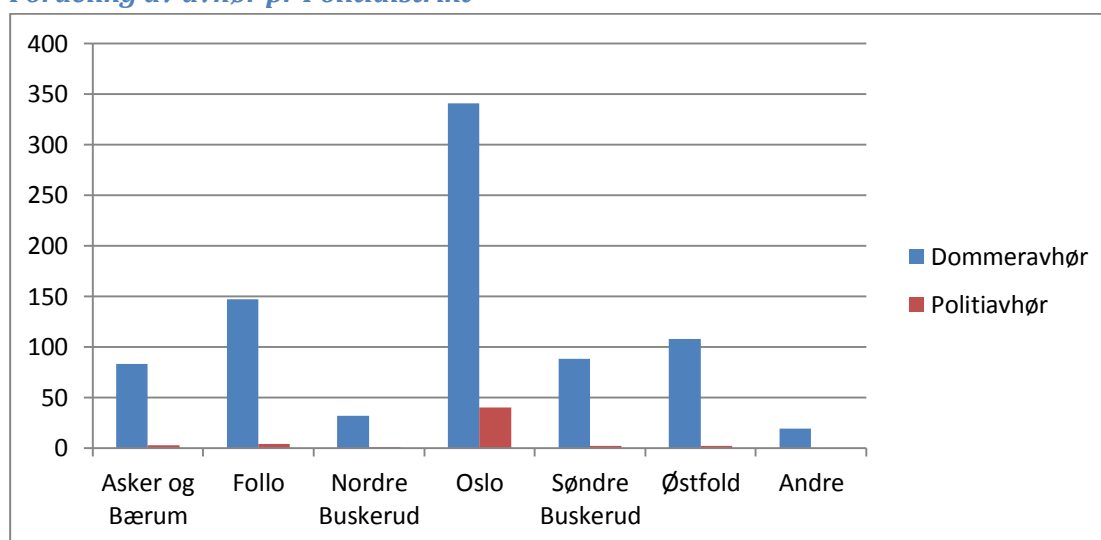
Figur 1Figur 8 25% av alle dommeravhør gjennomført i Norge i 2014 ble foretatt ved Statens Barnehus Oslo. Tall fra POD/Barnehusene.

Statens Barnehus Oslos dekningsområder

Politidistrikter

Statens Barnehus Oslo er en del av Oslo politidistrikt. Vi dekker en region bestående av politidistriktene Asker og Bærum, Follo, Nordre Buskerud, Søndre Buskerud, Oslo og Østfold. Vår region har et befolkningsgrunnlag på 1,5 millioner mennesker. Det ble i 2014 gjennomført 870 avhør av barn, unge og voksne med en utviklingshemming. Dette var en økning på tilnærmet 30 % fra 2013 til 2014. Oslo politidistrikt gjennomførte 379 avhør ved Barnehuset. De resterende avhørene ble tatt av de andre politidistriktene. Det gjennomføres både dommeravhør og politiavhør ved Statens Barnehus Oslo.

Fordeling av avhør pr Politidistrikt

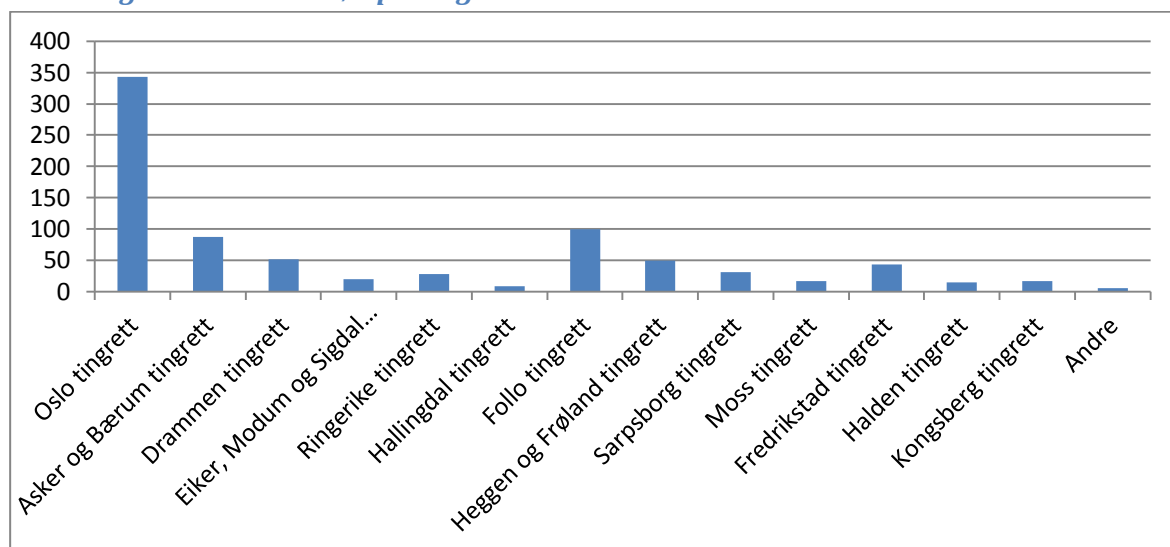

Figur 2 Fordeling av avhør pr politidistrikt

Tingretter

Det ble totalt gjennomført 818 dommeravhør i 2014 ved Statens Barnehus Oslo, fordelt på tingrettene i Oslo, Asker og Bærum, Drammen, Eiker, Modum og Sigdal, Hallingdal, Follo, Heggen og Frøland, Sarpsborg, Moss, Fredrikstad, Halden og Kongsberg, i tillegg til noen eksterne tingretter.

Fordeling av dommeravhør pr Tingrett

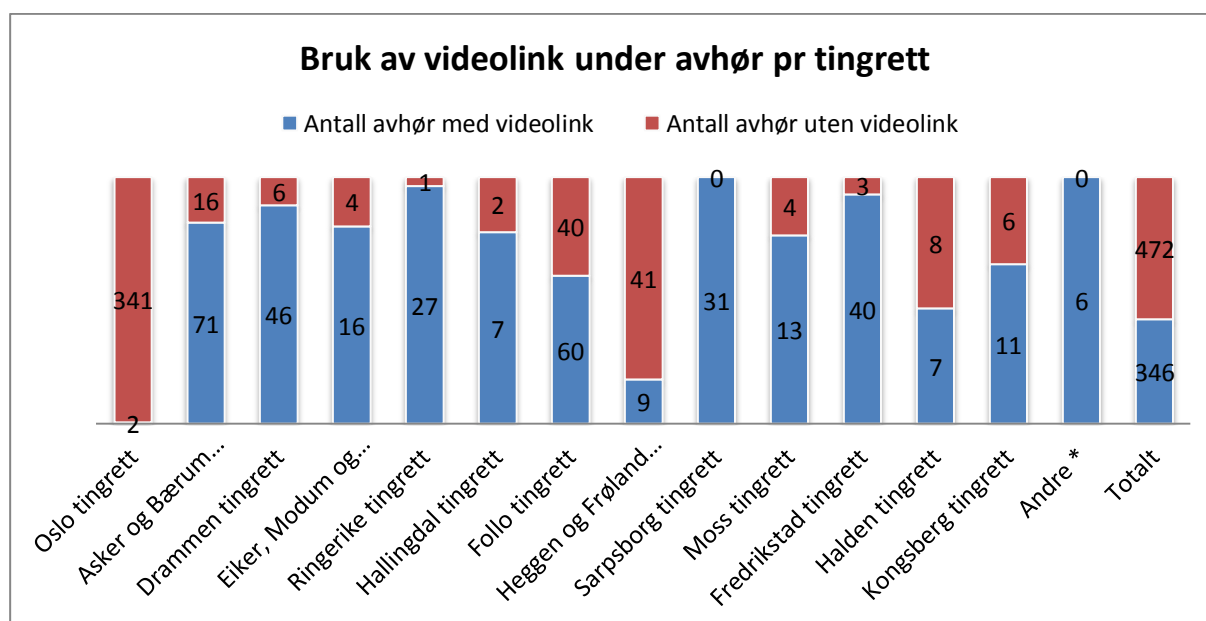

Figur 3 Fordeling av avhør pr tingrett

Videokonferanse

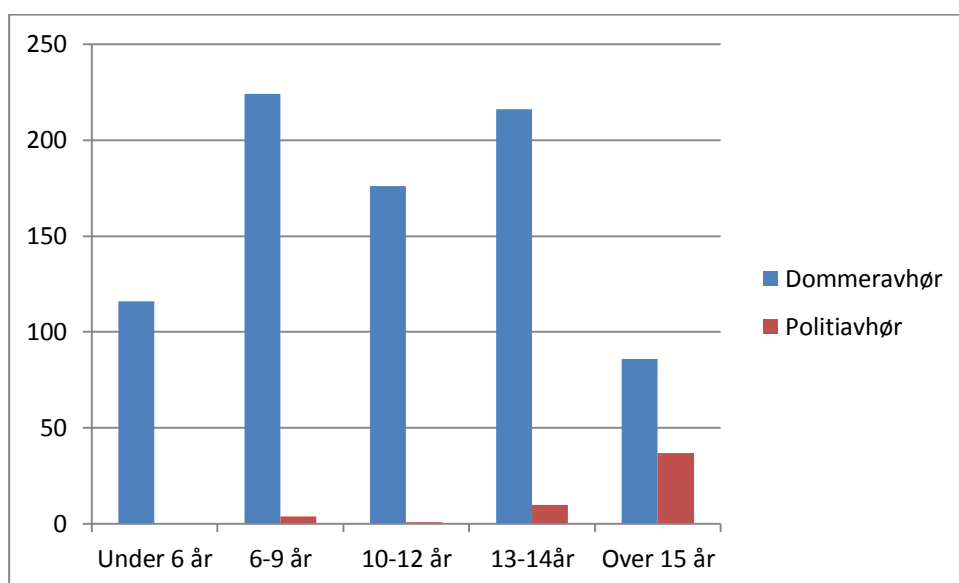
346 av 818 dommeravhør i 2014 ble gjennomført via videokonferanse til tingrett, som tilsvarer 42,3 % av avhørene. Dette er en økning i antall saker overført på 47% fra 2013 til 2014, fra henholdsvis 235 til 346 saker.

Vår erfaring er fortsatt at bruk av videokonferanse ikke er noen god praksis. Prinsippet om at alle møter der barnet befinner seg, brytes. Uten retningslinjer for gjennomføringen av videokonferansen ser vi at det ikke sjelden oppstår to møter i møtet, noe som kan vanskeliggjøre kommunikasjonen omkring viktige avgjørelser.

Figur 4 Bruk av videolink under avhør pr tingrett *Andre: Tingretten i Nedre Romerike, Alstadhaug, Romsdal, Gjøvik

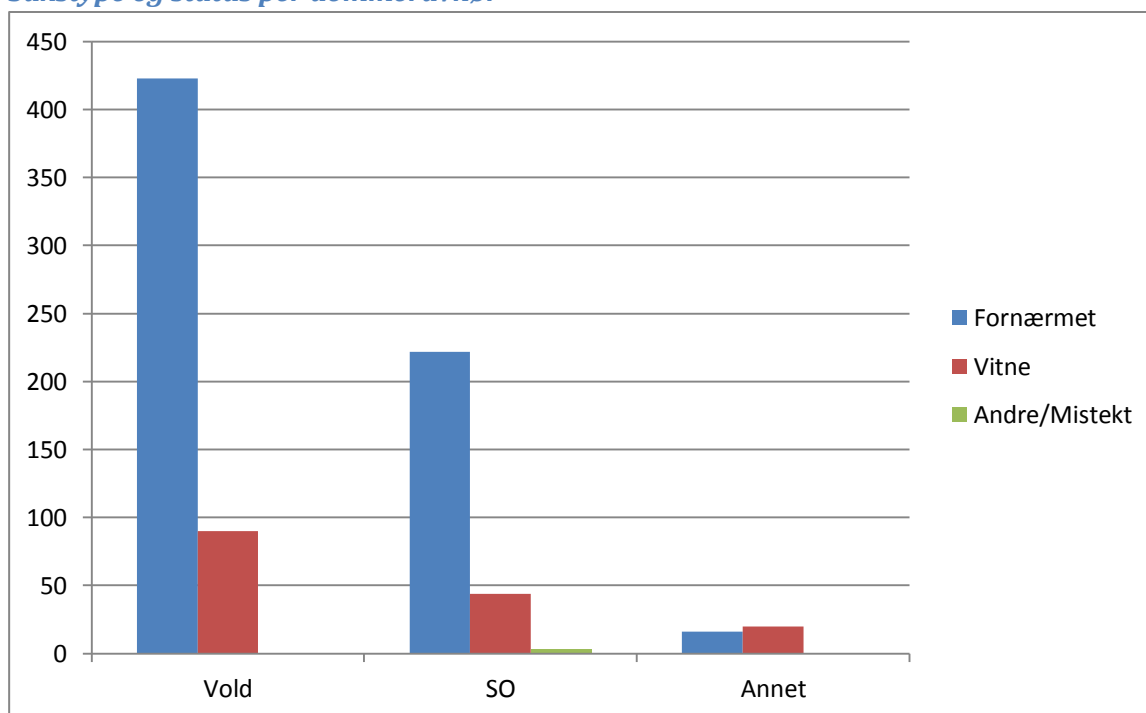
Aldersfordeling av saker

Figur 5 Aldersfordeling av alle gjennomførte avhør ved Statens Barnehus Oslo i 2014.

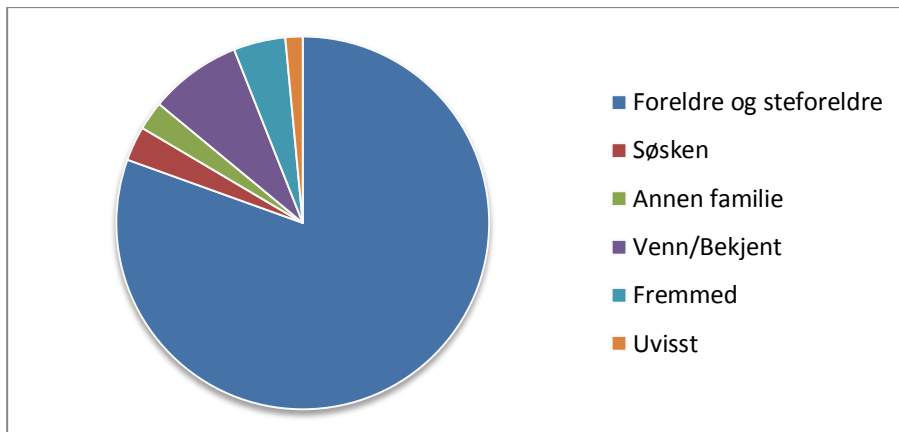
Fordeling av sakstyper

Sakstype og status per dommeravhør

Figur 6 Fordeling av saker pr sakstype og status per dommeravhør. Annet kan dreie seg om drap/drapsforsøk, trusler og tyveri-saker.

Relasjon til overgriper

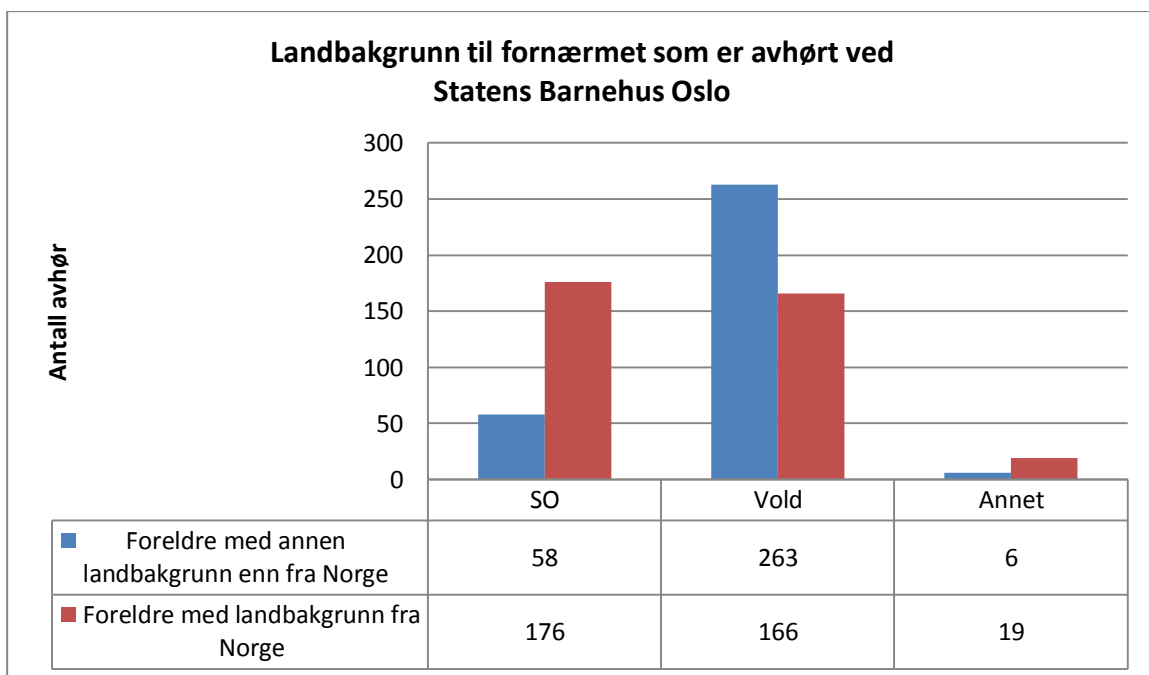

Figur 7 Fornærmets relasjon til overgriper i dommeravhør i alle typer saker

Landbakgrunn for fornærmet under avhør

Om lag 80 % av alle som har blitt avhørt i 2014 ved Statens Barnehus Oslo har status som fornærmet. Av disse 688 sakene har 52 % av de fornærmede barna foreldre med landbakgrunn fra Norge. 48 % har foreldrene med en annen landbakgrunn enn fra Norge.

I seksuelle overgrep-saker har 75 % av barna foreldre med landbakgrunn fra Norge, og 25 % foreldre med annen landbakgrunn enn Norge. I voldssaker har litt over 60 % av barna foreldre med en annen landbakgrunn enn fra Norge. Ca. 40 % av barna har foreldre med landbakgrunn fra Norge. (Se figur under.)

Figur 8 Fordeling av landbakgrunn per type sak for fornærmet i avhør

Tall fra SSB viser at 30% av befolkningen består av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på landsbasis i 2014.

«Tennene rister og jeg vil ikke snakke om det»

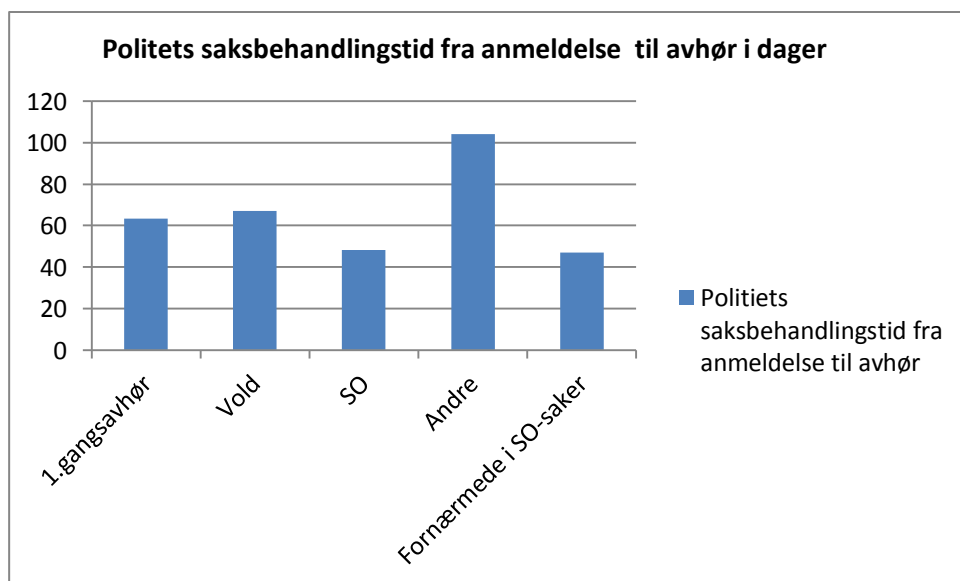
Figur 9 - "Tennene rister og jeg vil ikke snakke om det" – sagt og laget av Gutt 8år, vitne til mord

Tidsbruk, ventetid, ressurser, kapasitet og kvalitet

Det har vært meget stor oppmerksomhet i media og fra politisk hold vedrørende vårt arbeidsområde. Hovedfokuset har vært på politiets saksbehandlingstid i sakene og den lange ventetiden fra anmeldelse til gjennomført avhør.

Politiets saksbehandlingstid fra anmeldelse til avhør

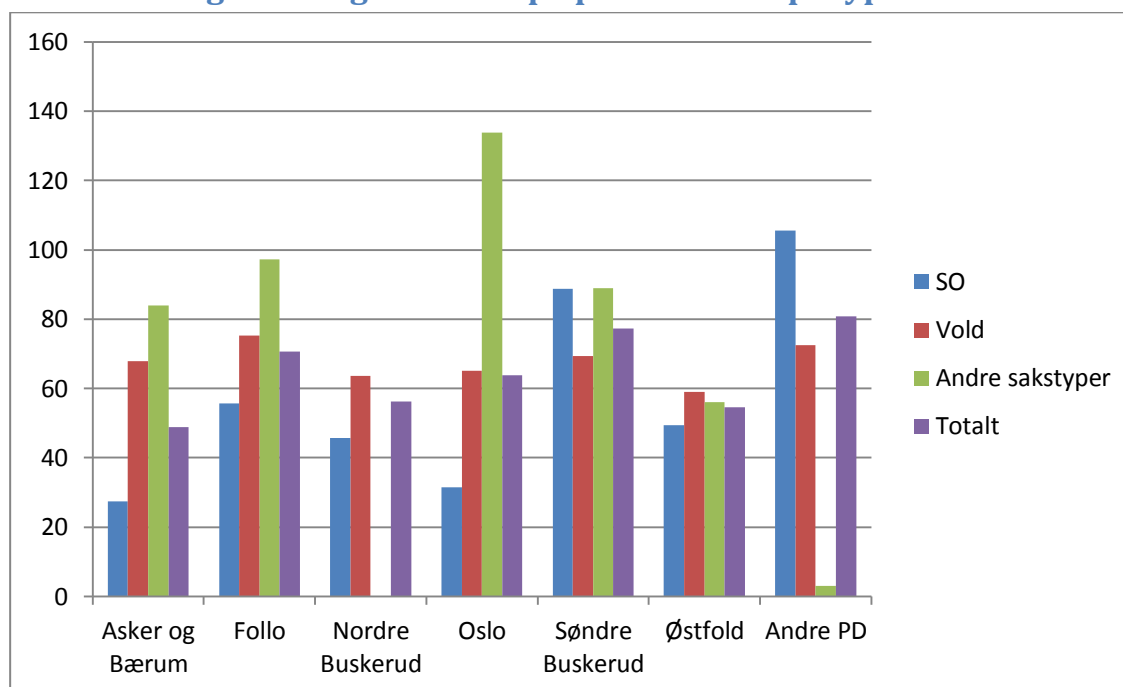
– samlet for alle avhør gjennomført ved Statens Barnehus Oslo

Figur 10 Politiets behandlingstid i dager fra anmeldelse til gjennomført avhør

Sakshandlingstid i dager fordelt på politidistrikt pr type sak

Figur 11 Politiets behandlingstid i dager fordelt på politidistrikt pr type sak (SO: seksuelle overgrep, Andre: bl.a. trusler, drapsforsøk/tyveri)

Politiets saksbehandlingstid (alle politidistriktene samlet) i saker ved Barnehuset i Oslo 2014 var 63,5 dager i voldssaker, og 49 dager i seksuelle overgrepssaker. Dette er en markant nedgang fra 2013 hvor det i gjennomsnitt var en tidsbruk fra anmeldelse til dommeravhøret på 81 dager i voldssaker og 61 dager i seksuelle overgrepssaker. Dette er vi svært glade for og ser frem til en ytterligere nedgang. Imidlertid må vi understreke hvilke utfordringer det ligger i dette når det gjelder logistikk, kapasitet på avhørsrom og arbeidspress på medarbeidere hos Barnehuset. Ut over det er vi svært opptatte av at nedgang i saksbehandlingstid ikke skal gå ut over kvaliteten i arbeidet.

I 2014 ble det jobbet i grupper med særlig ansvar for de ulike politidistriktene i dekningsområdet for Statens Barnehus Oslo. Disse 6 gruppene jobbet spesifikt opp mot dommeravhørerne, tingretten og politidistriktet, for å bedre samarbeidet og kvaliteten av avhørene. Det ble gjennomført samarbeidsmøter med de fleste politidistriktene i løpet av året, som vil bli fulgt opp i 2015.

Satsningsområder 2014

Nye ressurser

Barnehuset ble tilført 10 nye stillinger og dertil økning i areal og driftsbudsjettet fra 2013. Det viktigste satsningsområdet for Statens Barnehus Oslo i 2014 var å ha et godt tilbud til målgruppa og samarbeidspartnerne, samt å få på plass nyansatte og effektivt utnyttelse av ombyggingen, for å utnytte kapasiteten best mulig så raskt som mulig

Administrasjonsavdelingen ved Oslo politidistrikt førte an og prosjekterte ombygging og utvidelse av Barnehuset. Arbeidet var godt organisert og fulgte den oppsatte planen uten avvik. Nye medarbeidere ble ansatt og kom til i løpet av 2014. Det var en glede for oss å bli tilført nye ressurser i 2014 og vi kunne etter hvert ta ut effekten av ressurstilgangen. Imidlertid må det fastholdes at Barnehuset i utgangspunktet var svært presset før 2014. Effekten av stillingene er stor, men synes allerede ikke å være nok, da det hele tiden er en økning i saker. De første tre månedene i 2014 var det en økning i saker på 62 %. Allerede ved slutningen av 2014 ble det klart at vi er på vei inn i en situasjon hvor vi har for få avhørsrom, bisitterrom, kontorplasser, venterom og behandlingsrom. Presset på den enkelte medarbeider er også meget stor.

Fordeling av avhør gjennomført ved Statens Barnehus Oslo per måned

	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Dommeravhør	59	87	65	68	75	52	31	62	54	86	100	79
Politiavhør	2	5	14	7	5	2	1	2	6	3	4	1
Totalt	61	92	79	75	80	54	32	64	60	89	104	80

Innføring av samrådsmøter som hovedregel – før og etter avhør

Det er blitt jobbet med innføring av samråd før og etter alle avhør av barn og særlig sårbare personer. Statens Barnehus håper med dette å kunne bidra til å styrke arbeidsprosessen og samarbeidet omkring dommeravhør av barn og med dette bedre ivaretagelsen av barnets rettssikkerhet. Den nye ordningen vil tre i kraft f.o.m 01.01.2015.

Statens Barnehus har nå fulgt nærmere 4000 dommeravhør siden starten i 2009. I dommeravhør av barn og særlig sårbare personer er det ulike hensyn og oppgaver som skal løses. Rettslige oppgaver og etterforskningsoppgaver løper parallelt med sikkerhets- og omsorgsvurderinger. For å ivareta barnets beste og å sikre god tilrettelegging av avhøret, er det avgjørende med et godt og avklart samarbeid mellom de ulike aktørene.

Som ledd i å styrke arbeidsprosessen omkring dommeravhør av målgruppen ønsker Statens Barnehus Oslo å innføre telefonisk samråd som en hovedregel, før dommeravhør finner sted. Etter vår vurdering vil samråd øke kvaliteten i alle fasene rundt dommeravhøret. Herunder planlegging, gjennomføring og arbeidet i etterkant av avhøret. Barnehuset skal ikke overta ansvar og myndighet fra eksisterende faginstanser, men vil tilstrebe å styrke samarbeidsrelasjonene.

Samråd vil bestå i at Barnehuset tar kontakt med etterforsker i den aktuelle saken og avklarer tidspunkt og hvilke instanser som skal delta i telefonkonferansen. Under telefonkonferansen vil en gjennomgå en egen utarbeidet sjekkliste hvor blant annet ivaretagelse av sikkerhet, omsorgsvurderinger og rolleavklaring vil være momenter. Statens Barnehus tar ansvaret for koordineringen og gjennomføringen av samrådet. Samrådsmøtet vil anslagsvis vare fra 15 til 30 minutter, avhengig av sakens omfang og antall aktører involvert.

Barnehuset har erfaring fra bruk av samråd i sekvensielle avhør og ser at dette gir gode resultater med hensyn til kvaliteten på avhørene. Dette støttes av våre nære samarbeidspartnere, politietterforskere og dommeravhørere. Bruk av samråd er i dag standard for beste praksis ved Barnehusene i Norge.

Sekvensielle avhør av små barn og særlig sårbare voksne

Sekvensielle avhør foretas av barn i førskolealder og særlig sårbare voksne, i hovedsak voksne med en utviklingshemning. I 2014 ble det gjennomført 84 sekvensielle avhør av små barn, inkludert 5 voksne (+16år). Totalt ble det gjennomført 19 avhør (16 dommeravhør og 3 politiavhør) av særlig sårbare voksne over 16 år ved Statens Barnehus Oslo, i samarbeid med KRIPOS og Avsnitt for seksualforbrytelser ved Oslo politidistrikt.

Det er først og fremst kunnskapen hos avhørerne, som bidrar til at barna i større grad får fortalt sin historie. Små barn lar seg lettere lede av feil-spørsmål og de svarer også lettere - det de tror at avhører vil høre. De forteller mindre detaljer og blir også lett forvirret av for vanskelige spørsmål. Disse avhørerne er trent i å møte disse barna med forventninger som stemmer overens med deres utviklingsnivå.

Sekvensielle avhør er avhør av ekstra sårbare personer, som førskolebarn og utviklingshemmede voksne. Å ta avhør av disse gruppene krever mer tilpasning av avhørsmetoden. Sekvensiell avhørsmetode er i prinsippet en tilpasset metode, som igjen må tilpasses barnet underveis i selve avhøret. Tilpasningen må vurderes både før og under avhøret. Avhører nyttegjør seg av de innspillene trenede observatører ved Barnehusene gir. Psykologer og rådgivere ved Barnehusene har fått opplæring i regi a KRIPOS i hvordan man best kan bistå de som fortar avhøret. Barnefaglig kompetanse sammen med erfaring fra å ha fulgt mange sekvensielle avhør, gjør at det er mulig å komme med innspill om hva som kan være nyttige innfallsvinkler for barnet, særlig det barnefaglige perspektivet. Dette samarbeidet hjelper avhører med å gi barnet optimal mulighet for å fortelle under avhøret.

Barn som forgriper seg seksuelt på andre barn

«Prosjekt: Utredning og behandling av barn som forgriper seg på barn»

Barnehuset Trondheim, i samarbeid med RVTS – Midt (Regionalt ressurscenter om vold og traumatisk stress og selvmordsforebygging) har over flere år jobbet med å få til en utdanning/kursing i risikokartlegging og traumebehandling av unge overgripere i sin helseregion. De har startet opp en kursrekke i å utrede, risikovurdere og behandle barn som forgriper seg på barn. To av våre medarbeidere har deltatt i dette nyttige og viktige arbeidet. Kursrekken tilbyr blant annet introduksjon til verktøyet ERASOR (Estimate of Risk of Adolescent Sexual offence Recidivism) og ASAP (Adolescent Sexual Abuser Project). Medarbeiderene har mottatt saksveiledning fra leder av spesial BUP for unge overgripere ved Betanien sykehus i Bergen, psykologspesialist Helle Kleive.

Barnehuset har etablert en intern faggruppe bestående av psykologspesialist og kliniske barnevernspedagoger/sosionomer for å arbeide mer målrettet med gruppen. En stor utfordring er å øke handlingskompetansen i det tverrfaglige arbeidet mellom barnehus, politi, barnevern og psykisk helsevern.

I 2014 hadde vi 17 saker hvor barn mellom 8-18år, hvorav 76 % er mellom 14 og 16 år, hadde forgrepet seg seksuelt på andre barn. I hovedsak er fornærmet og mistenkt bekjente, enten som venner eller familie.

Samhandlingsrutinen – samarbeid med barnevernstjenesten i Oslo kommune

Samhandlingsrutine for Oslo Politidistrikt og barneverntjenestene i Oslo - ved bekymring om vold og seksuelle overgrep mot barn, ble iverksatt 1. juni -14.

Samhandlingsrutinen er et samarbeidsdokument,- en mal, som skal sikre at politi og barneverntjenesten i Oslo samhandler der mistanke om overnevnte overgrep mot barn og unge oppstår.

Utarbeidelsen av rutinen oppstod derfor som et resultat av systemisk arbeid mellom Oslo politidistrikt, barneverntjenestene i Oslo og Barne- og familieetaten ved juridisk kontor.

Dette arbeidet ble også utvidet til å omfatte et langsgående Kompetansehevingsprogram over 1,5 år for Oslo barneverntjeneste. Målet var å øke kunnskapen vedrørende fagfeltet om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge. Samlingene ga også en økt innsikt i de respektive etaters lovgrunnlag og arbeidsmetodikk slik at terskelen for samarbeid ble senket og antall anmeldelser økte.

Som et ledd i politiets informasjon til Oslo barneverntjeneste om hvordan vold og sedlighetssaker blir håndtert i Oslo politidistrikt, deltok Statens Barnehus Oslo i undervisningsprogrammet med informasjon om Barnehusets rolle i disse sakene.

Barnehusets fokus ligger ofte i skjæringspunktet mellom barneverntjenesten og politiets arbeid, men uten mandat til å handle ut fra gjeldende lover. Barnehusets oppgave som formidler av forståelsen av barnet og som samarbeidspartner og støttespiller til begge instanser ble derfor et viktig formidlingspunkt. Statens Barnehus satsingsområde vedrørende Samråd skal sikre god informasjonsflyt vedrørende barnet både i forkant, under og i etterkant av avhøret. Dette for å sikre barnet behov og sikkerhet på best mulig måte på tvers av etatene.

Prosjektet: "Mellom bekymring og tvang"

Samtalemetode,- utvikling for dialog med minoritetsfamilier og barneverntjenesten

Statens Barnehus ble våren- 14, forespurt om å være en av flere samarbeidspartnere i form av deltagelse i referansegruppa for organisering og gjennomføring av opplæringspakken "Mellom bekymring og tvang". Judith Van Der Weele AS stod for prosjektbeskrivelsen og fikk tildelt midler fra ExtraStiftelsen gjennom Redd Barna. En oppsummerende rapport basert på disse erfaringer vil bli presentert på Barnas Rettighetsfrokost den 17.juni-15. Målgruppen for prosjektet var ansatte i barneverntjenesten som jobber med minoritetsfamilier.

Prosjektet har hatt et ønske om å bidra til større grad av fokus på minoritetsbarn som utsettes for det som ble kalt "oppdragervold". Dette via økt forståelse av det transkulturelle arbeidet, samt

gjennom å bedre dialogen mellom foresatte og barneverntjenesten. Det var også en intensjon om å bidra til utvikling av bedre hjelpetiltak for denne gruppa. Målet var å belyse hvordan sikkerhet for barna kan kombineres med en god dialog med foreldre, samt å redegjøre for alternative samtalemetoder i arbeid med "oppdragervold".

I løpet av prosjektperioden ble kurset avholdt i Hemsedal og Drammen hvor flere lokale barneverntjenester deltok. Kurset som ble planlagt i Oslo ble ikke gjennomført grunnet for få påmeldte. Dette kurset sammenfalt også med Oslo Kommunes satsning på eget kompetansehevingsprogram om vold og seksuelle overgrep for barneverntjenestene. SBOs bidrag har vært deltagelse i forhold til referansegruppen og ikke avholdelse eller utarbeidelse av kursmateriell.

Medisinske undersøkelser

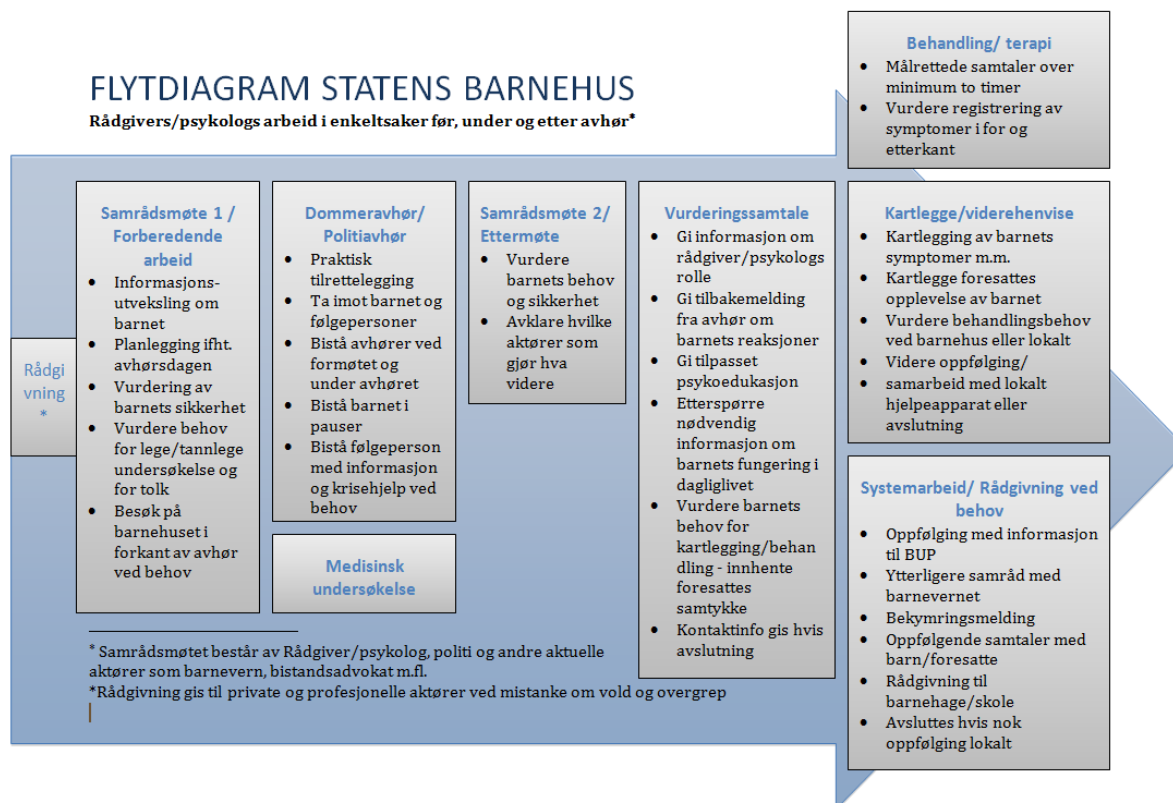
Medisinske undersøkelser av barn eller ungdom er et prioritert område på Barnehuset. Det ble gjennomført til sammen 122 medisinske undersøkelser ved Barnehuset i Oslo i 2014. Sett i forhold til økning i antall dommeravhør er dette for få.

Undersøkelser ved Barnehuset kan ha ulike formål og kan fokusere på alt fra sporsikring og dokumentasjon av ferske skader, til å undersøke og oppdage tidligere skader. Undersøkelsene kan også ha som mål å gi en viktig bekreftelse på at kroppen er hel og uskadet.

SBO har i 2014 forhandlet med Ullevål om en utvidelse av tilbudet med inntil 150 %, som vil komme på plass i løpet av 2015. Økt kapasitet vil i større grad gi mulighet for undersøkning samme dag som dommeravhøret, hvilket er ønskelig praksis.

Det jobbes med å formidle kunnskap og informasjon til politidistriktene for å gjennomføre flere undersøkelser. En utfordring i 2014 har vært at politiet i 60 saker har avlyst planlagte undersøkelser, slik at kapasiteten ikke er blitt utnyttet godt nok.

Saksgang ved Statens Barnehus

Figur 12 Flytdiagram for saksgang ved Statens Barnehus

Rådgivningstelefon

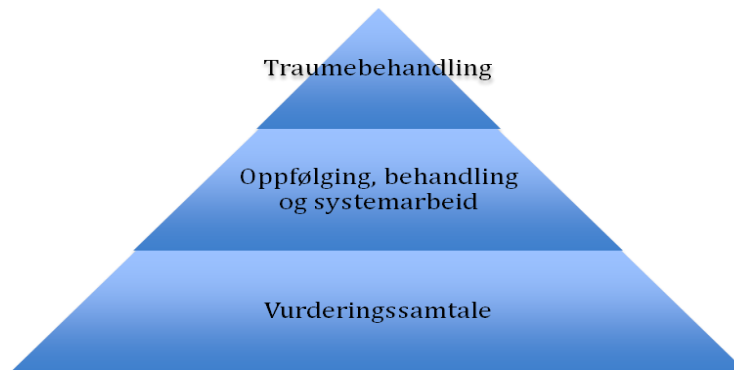
Flere hundre privatpersoner og offentlige instanser har ringt Barnehuset for råd og veiledning ved mistanke om vold og/eller seksuelle overgrep i 2014. Disse drøftingene kan gjøres anonymt hvis ønskelig.

Nesten halvparten av henvendelsene var fra offentlige instanser, hovedsakelig barnevernet. Foreldre og øvrig familie står for nesten 30 % av henvendelsene. Dette er saker hvor det er bekymring for barn i forbindelse med mistanke om seksuelle overgrep, vold eller det å være vitne til vold.

Telefonsamtalene kan dreie seg om kompliserte forhold hvor hjelpeapparatet må ta stilling til hvordan de skal håndtere alt som kommer opp i forbindelse med sakene. Avklaring av roller og vurdering knyttet til anmeldelse til politiet er viktige temaer. Vi har samtaler med deler av hjelpeapparatet som har sittet lenge med bekymringer uten å komme videre. Det råder usikkerhet i forhold til hvordan man skal arbeide med disse sakene. Mange av disse samtalene er kompliserte og sammensatte og tar ofte lang tid.

Behandlingstilbud ved Statens Barnehus Oslo

Oppfølgingstilbudet som gis ved Statens Barnehus Oslo kan deles inn i tre hovedkategorier hvorav innholdet skreddersys i forhold til barnet/den unge og omsorgsbasens behov. (Se figur)

Figur 13 Behandlingstilbudet ved Statens Barnehus Oslo

Vurderingssamtale

Alle får tilbud om vurderingssamtale samme dag som avhøret har funnet sted. I 2014 var dette i 870 enkeltsaker. Det ble i tillegg utført omfattende systemarbeid i svært mange saker samme dag som gjennomføringen av dommeravhøret. Av de 870 mottar noen i tillegg kriseintervensjon eller kortvarig oppfølging/formidling videre i hjelpeapparatet etter avhørsdagen. I 2014 var dette i 351 saker, mens en mindre andel av disse igjen mottok traumebehandling ved Barnehuset. I 2014 utgjorde dette 167 personer i målgruppa.

Oppfølging, behandling og systemarbeid

Alle som kommer til avhør hos oss får en egen kontaktperson. Kontaktpersonen er en av seniorrådgiverne/psykologspesialistene ved Statens Barnehus Oslo, som legger til rette for barnets beste før, under og etter avhør, med fokus på trygghetsskapende tiltak under barnets opphold ved Barnehuset.

Nevnte samrådsmøter via telefon i forkant av avhør avklarer nå mer systematisk spesielle behov som kan forekomme for å forberede barnet og følgeperson best mulig, samt avhører i løpet av avhørsdagen.

Når barnet har vært til avhør er kontaktpersonen kjent med barnets erfaringer slik de har framkommet i avhøret. De som har behov for oppfølging eller behandling og som ønsker å motta dette ved Statens Barnehus Oslo, får denne hjelpen umiddelbart.

Noen av barna som vurderes å trenge mer omfattende utredning og behandling kan få oppfølging eller behandling i påvente av at det lokale hjelpeapparatet er koblet inn og gir et tilbud. Dette kan om dreie seg om behandling i samarbeid med aktørene rundt barnet som barnevernstjenesten, skole, skolehelsetjenesten, BUP og andre.

Traumebehandling - Psykologisk strukturert behandlingstilbud over tid

Målet i behandlingen er rettet mot å bevisstgjøre, bearbeide og endre tanker, følelser, atferd eller sosial samhandling for å lette symptomer og barnas hverdag. Behandlingen innebærer anerkjente, teoribaserte metoder og har bygget på gjensidig samarbeid. Her kan nevnes Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR), Traumefokusert kognitiv behandling (TF-CBT) og elementer fra kognitiv atferdsterapi generelt rettet mot traumebehandling. Psykologisk behandling tilbys når barnet ikke er i behov av omfattende behandling innenfor psykisk helsevesen og i tilfeller der barnet ikke ønsker eller har tilgang på tilfredsstillende oppfølging i lokalt hjelpeapparat.

- **Kognitiv terapi – psykologisk førstehjelp**

Elleve korttidsterapier er gjennomført i forbindelse med et pilotprosjekt, knyttet til bruk av Psykologisk førstehjelp i behandling ved Statens Barnehus Oslo. Solfrid Raknes er i ferd med å analysere disse terapiforløpene som en del av sitt pågående doktorgradsarbeid. Psykologisk førstehjelp er en kognitiv atferdsterapeutisk verktøykasse, som brukes ved Barnehuset for å hjelpe barn og unge som strever, som følge av vold eller overgrepserfaringer.

- **TF-CBT småbarn**

Vi har lenge ønsket å etablere et bedre tilbud til førskolebarn og behandling av traumesymptomer hos disse. Ved Traumeenheten i Stockholm har de tilpasset Traumefokusert kognitiv atferdsbehandling, som er en godt utprøvd behandling for barn og ungdom, til behandling av førskolebarn. Vi ønsket å starte opp en tilsvarende behandling ved Statens Barnehus Oslo. Vi besøkte Traumeenheten sammen med noen ansatte fra Statens Barnehus i Stavanger. Ansatte ved Traumeenheten holdt en opplæringsdag for oss. Vi fikk se hvordan de har tilrettelagt behandlingsmodellen, time for time. De delte også tilrettelagte verktøy med oss, slik at vi lettere kunne gi det samme behandlingstilbudet ved Barnehuset i Oslo.

Vi har startet opp en liten gruppe med to førskolebarn basert på Traumefokusert kognitiv atferdsterapi (TF-CBT) for bearbeiding av små barns erfaringer med seksuelle overgrep. Dette gruppetilbudet vil videreføres, nå som innholdet i tilbudet er etablert.

- **Circle of Security(COS)**

Til noen familier tilbyr vi et psykoedukasjons-program i tilknytningsforståelse (Circle of Security Parenting). Et mindre utvalg foresatte får tilbud om å styrke relasjonen til eget/egne barn gjennom COS-I (Circle of Security Intervention). Tilbudet er ment å styrke de foresattes evner til å forstå og ivareta barnas behov og gjennom det skape tryggere tilknytning. Videre er programmet lagt opp til at foresatte får en mulighet til å oppdage og arbeide med sine begrensninger som forelder. I løpet av 2013 inngikk Statens Barnehus i Oslo et samarbeid med fem familier som fikk tilbud om Circle of Security Intervention. I 2014 ble dette videreført med tre familier. Dette er et omfattende og intensivt endringsarbeid som krever stor arbeidsinnsats fra både familiene og behandleren. Forløpene strekker seg gjerne over 6-9 måneder.

Fagutvikling og kompetanse

Ansatte som arbeider med oppfølging og behandling ved Statens Barnehus Oslo har spisskompetanse samt lang erfaring fra feltet innen psykisk helse og barnevern. Vi kan mye om hvordan man møter mennesker i krise og hva som da er viktig.

- *Utvikling av fagplan for etterforskning av vold i nære relasjoner*

Statens Barnehus Oslo har i 2014 bidratt i arbeidet med utvikling av en fagplan for etterforskning av familievold-saker i Oslo politidistrikt, for å sikre en kvalitativ god og ensartet etterforskning. Dette arbeide vil videreføres i 2015.

- *Dommeravhørsinstruks*

Oslo politidistrikt har arbeidet med ny dommeravhørsinstruks og Barnehuset har bidratt inn i arbeidet..

Behandling og oppfølging

Statens Barnehus Oslo har et tverrfaglig team bestående av et behandlingsteam med klinikere innen barnevernspedagogikk, sosionom/sosialt arbeid, pedagogikk, sykepleie, og psykologspesialister. Rådgiverne/psykologspesialistene besitter i tillegg sertifiseringer i ulike verktøysom blant annet:

- ERASOR - sikkerhets/risikovurderinger for gjentakelsesfare av unge krenkere
- ASAR - nærmere kartlegging/vurdering av unge krenkere/overgripere
- EMDR (traumebehandlingsmetode)
- Barne- og ungdomspsykiatri
- Flerkulturell forståelse
- Familierapeutisk behandlingsmetodikk
- Særskilt kompetanse på barn i førskolealder
- Normalpsykologi
- Psykoterapi, som individualterapi, familierapi, foreldreveiledning, samt systemarbeid.
- Klinisk psykologi i barn og unge
- Marte Meo – foreldrekompetanse-verktøy
- PMTO – foreldrekompetanse-verktøy
- Veiledning og undervisning
- Kognitiv atferdsterapi for barn/unge
- COS-P (Circle of Security - Parenting)
- COS-I (Circle of Security International) - tilknytningsbasert behandling
- Kompetansehevingsprogrammet om utredning og behandling av barn/unge som forgriper seg seksuelt på barn, i regi av RVTS Midt

- Screener for angst/depresjon/stress-symptomer, traumatiske erfaringer barn og unge.

Teknisk/Administrativt

I tillegg innehar det tverrfaglige teamet ved Statens Barnehus Oslo kompetanse innen lyd og bilde, datateknikk og databaseutvikling, administrasjon, regnskap og internasjonal utvikling.

Under alle avhør som blir gjennomført ved Statens Barnehus Oslo, bisitter en tekniker i bisitterrommet, for å sikre lyd-/videobevis av avhøret. Tilstedeværelsen i rommet mener vi er viktig av flere grunner, blant annet for å kunne opptaket av avhøret, inkludert å påse at barnets demonstrasjoner av hendelser også kommer med på opptaket. I tillegg er det viktig å være tilstede for å fange opp og løse tekniske problemer som kan oppstå, så raskt som mulig, for at barnet skal bli minst mulig avbrutt i sin fortelling underveis i avhøret.

Belastningen på både teknikere og teknisk utstyr øker i takt med den kraftige økningen i antall avhør, når det kommer til behov for teknisk support. Det samme gjelder de administrativt ansatte, da det ringes oftere for å beramme avhør, flere mennesker skal tas i mot og vist til venterom og bisitterrom, samt koordinering av mattilbudet.

Det har blitt jobbet en del med systemutvikling, for å effektivisere driften. Statens Barnehus Oslo har tatt styringen i utviklingen av et felles statistikk-system, som fra 2015 skal benyttes av alle barnehusene i Norge, noe som vil medføre behov for support utad også. Statistikk-føringsskjema er utviklet, og vil bli videreutviklet fortløpende.

Utadrettet virksomhet – et lite utvalg av aktivitetene

Vi vil sette barnet i sentrum for det tverrfaglige arbeidet mot seksuelle overgrep og vold.

Fagutvikling og undervisning er derfor en prioritert oppgave ved Statens Barnehus Oslo. Vi ønsker å være en viktig og faglig sterk institusjon til bruk for samarbeidspartnere innen barnevern, psykisk helsevern og andre aktører innen førstelinjetjenesten.

Vi ønsker å bidra til et bedre og tettere samarbeid mellom de ulike faginstansene med tydeliggjøring av de enkeltes roller og oppgaver.

Vi har mye samarbeid, ulike prosjekter og jevnlig møter med politi, tingretter, offentlige og private organisasjoner, brukerorganisasjoner og utdannings- og kompetanseinstitusjoner. Vi underviser blant annet ved Politihøgskolen, Høgskolen i Østfold og Høgskolen i Buskerud.

Vi holder gjerne foredrag innen fagfeltet vedrørende vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep.

Undervisning/veiledning

- Unge krenkere, HIOA, Barnevernspedagogstudiet
- Unge krenkere for Politinettverk
- Skader på barns utvikling ved SO, OPD, Avsnitt for seksualforbrytelser
- Unge krenkere, Politihøgskolen, Videreutdanningen i seksuelle overgrep

- COS-I, tilknytningsbasert endringsarbeid, og vårt oppfølgings/kartleggings og behandlingsarbeid generelt, Dansk Børnehus-samling og Socialstyrelsen i Danmark
- COS-P for foresatte
- Utviklingspsykologi, Politihøgskolen, Dommeravhørsutdanningen
- Utviklingspsykologi, Politihøgskolen, Sårbarhetsutdanningen m/Åse Langballe
- Veiledning av en politigruppe ved sårbarhetsutdanningen, PHS
- Seksuell utvikling hos førskolebarn, Politiets forum mot seksuelle overgrep (PFSO)
- Kommunikasjon med barn i operative situasjoner, Politihøgskolen, bachelor studiet, sammen med Inger Lise Brøste ved PHS
- Bretvet fengsels fengselsbetjenter
- Beredskapshjemmene i Oslo kommune
- Barnevernet
- Seksuelle overgrep, for ansatte i vestlige bydeler
- Kompetansehevingskursrekke for barnevernet i Oslo
- Bachelor/sosionomstudiene, Diakonhjemmet Høgskole
- Masterstudenter på Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo
- Mastergradsstudententer, Høgskolen i Buskerud
- KOM: Koordineringsenheten for ofre for mennenskehandel
(Listen er ikke uttømmende)

Representasjon/Presentasjon/Omvisning - ikke uttømmende

- BUP-avdelinger
- Familiehuset
- Bydeler i Oslo
- Politidistriktene
- Fylkesmannen/Midlertidige verger
- Overgrepsmottaket i Oslo
- Stand på Politiets dag om vold og seksualforbrytelser
- Presentasjon og mottak av repr. fra Justiskomiteen på Stortinget med Redd Barna
- Diverse Advokatkontor

Internasjonalt besøk ved Statens Barnehus Oslo - ikke uttømmende

Statens Barnehus Oslo har også i 2014 hatt stor pågang og besøk av forskjellige offentlige instanser og ikke-statlige organisasjoner (NGOer) som har ønsket informasjon om vår drift og ikke minst den norske barnehus-modellen.

Et lite utvalg viser hvor stor interesse det er for den norske barnehusmodellen:

- Presentasjon og omvisning for Redd Barnas internasjonale kontor

- Besøk fra Palestina, politiet i Ramalla som etter besøket har etablert et avhørsrom etter «barnehusmodell»
- SOS barnebyer Hellas kom på besøk sammen med Unicef
- Skotsk høyesterett kom på besøk sammen med Oslo tingrett
- Besøk fra helsepersonell i Estland i samarbeid med Oslo legevakt
- Justis og påtalemyndigheten i Ukraina i samarbeid med Justisdepartementet m.m
- Polsk delegasjon om arbeidet vårt/om rettssikkerheten til barn i anmeldte forhold
- Vietnamesisk delegasjon, Justisdepartementet
- Malta
- Vietnam
- Japan
- Danmark

Samarbeidsmøter med bl.a.

- Politidistriktene og politistasjoner
- Tingretter
- Barnevernstjenester
- KRIPOS
- Politihøgskolen
- Barne- og familieetaten
- BUF-etat
- SaLTO-samarbeidet med Oslo kommune
- Diverse Institusjoner
- Avsnitt for seksualforbrytelser, Oslo politidistrikt

Forskning

- RVTS Øst og Sør: kompetanse og arbeid rundt unge krenkere
- NKVTS: minoritetsbarn/-ungdommer utsatt for seksuelle overgrep

Hospiteringer

- Barneombudet
- Helseforetak
- Sosialpediatrisk avd
- NKTVS
- Politidirektoratet
- 8 politistudenter fra Politihøgskolen i Oslo

Vitne

- Vitnet i privatrettslige barnefordelingssaker, straffesaker, sosiale fylkesnemdssaker, pr telefon og i tingrett

Mediadekning og besøk ved Statens Barnehus Oslo

Barnehuset har vært mye i media og vi har hatt mye besøk fra Justisdepartementet, Politidirektoratet, deler av justiskomiteen o.a. stortingspolitikere. Statsminister Solberg var på besøk i oktober.

Figur 14 Politimester Sjøvold ønsker Statsminister Erna Solberg velkommen til Statens Barnehus Oslo, 23.okt 2014. I bakgrunnen står Astrid Borge og daglig leder ved Statens Barnehus Oslo; Astrid Johanne Pettersen. Foto: Politidirektoratet

Til venstre: Statsminister Erna Solberg blir informert om praksis under avhør ved Barnehuset av Hanne Blomfeldt. Til høyre: Lege fra Ullevål sosialpediatrisk avdeling, Torkild Aas forteller om medisinske undersøkelser som blir gjennomført ved Barnehuset; Politimester Sjøvold, Statssekretær, SBOs daglige leder Astrid Johanne Pettersen og Statsminister Erna Solberg. Foto: Politidirektoratet

Bilder fra Statens Barnehus Oslo

